CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **M-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Próbny egzamin maturalny ***Formuła 2023***

JĘZYK POLSKI

ARKUSZ **1**

Poziom podstawowy

Arkusz 1. (testy)

Symbol arkusza
MPOP-P1-**100**-2601

DATA: **4 marca 2026 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS TRWANIA: **240 minut**

(łącznie na rozwiązanie testów i napisanie wypracowania)

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA ZA ARKUSZ 1. (TESTY): **25**

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **dwa właściwe arkusze egzaminacyjne**, tj. arkusze we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**, oznaczone 1 i 2 – jeden z testami, drugi z wypracowaniem.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwe** arkusze – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwe** arkusze – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Układ graficzny
© CKE 2022

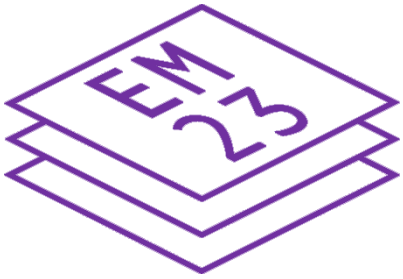

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny (z testami) zawiera 19 stron (zadania 1–16). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie arkusza oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie wpisuj żadnych znaków w tabelkach przeznaczonych dla egzaminatora. Tabelki są umieszczone na marginesie przy każdym zadaniu.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

Zadania egzaminacyjne są wydrukowane na następnych stronach.

Część 1. Test *Język polski w użyciu*

Przeczytaj uważnie teksty, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj **tylko na podstawie tekstów** i tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.

Tekst 1.

Michał Chruszczewski
Nuda nudzie nierówna

W ujęciu psychologicznym nuda jest emocją, a jeśli trwa dłużej – nastrojem. Znamionuje ją, jak wiele zjawisk w psychologii, dualizm stanu i cechy. Stan znudzenia odpowiada nudzie przelotnej, sytuacyjnej. Natomiast nuda jako cecha jest utrwaloną dyspozycją człowieka do łatwiejszego, dłuższego i głębszego nudzenia się. Łączy się ona z wieloma negatywnymi zjawiskami i wywiera wieloraki szkodliwy wpływ na ludzkie życie.

W przeciwieństwie do nudy długotrwałej, nudę sytuacyjną najczęściej warto znieść. Mimo że jest ona doświadczeniem emocjonalnie przykrym, w którym czas się bardzo dłuży, to i tak minie. Poza tym fakt, że coś jest nudne, nie musi jeszcze oznaczać, że nie ma wartości (i odwrotnie), a niektóre zadania po prostu trzeba wykonać. Nadmierna obawa przed krótkotrwałą nudą nie jest dobra. Zbyt często łączy się z niezdolnością do dłuższej koncentracji, z impulsywnością i z niesumiennością. Gdy szybko porzucamy rozmaite zajęcia tylko dlatego, że z początku wydały nam się nudne, pozbawiamy się okazji do przekonania się, jakie one są w istocie, i ewentualnie – do odniesienia sukcesu. Sukces przekłada się na poczucie satysfakcji, a co za tym idzie – wzmacnia poczucie sensu. A bez tego znajdziemy się w położeniu analogicznym do sytuacji kogoś, kto dłuższy czas siedzi przed telewizorem z pilotem i ciągle zmienia program, przez co niczego tak naprawdę nie ogląda, za to z wszystkiego pozostaje niezadowolony.

Nuda sytuacyjna ma też dobre strony. Skłania do pogrążania się w myślach oderwanych od rzeczywistości, a zwłaszcza od jakichś zadań do wykonania – szerzej: od aktywności celowej. Takie błądzenie myślami czy też myślenie o niebieskich migdałach, uwalniające od ciasnego praktycyzmu i od doraźności, zwiększa szansę zaistnienia nietypowego skojarzenia, ciekawego lub dowcipnego pomysłu, angażuje wyobraźnię, czyli zwiększa szansę zaistnienia myśli twórczej. Ta teza uzyskała zresztą poparcie w badaniach naukowych. Przykładowo – Sandi Mann i Rebekah Cadman w 2014 r. przeprowadziły eksperyment: połowie uczestników dały do wykonania nudne zadania (kopiowanie numerów z książki telefonicznej i odczytywanie ich), po czym badani otrzymali do rozwiązania różne testy kreatywności. Grupa nudząca się wykazała się dużo większą kreatywnością od tej, która nie wykonywała wcześniej nudnych zadań.

Przeżycie nudy sytuacyjnej daje też czas na myśl refleksyjną. Pozwala zastanowić się nie tylko nad tym, co robimy albo czego już nie mamy chęci robić, lecz także nad sensem naszych czynności: *Po co je wykonujemy?*, *Co te czynności znaczą dla nas?*, *Czy znaczą cokolwiek?*. Przeżycie nudy to wreszcie możliwość głębszej refleksji nad sensem naszego życia – nad jego przebiegiem i jakością. Czas nudzenia się daje nam szansę filozoficznej konfrontacji ze sobą i z rzeczywistością w wymiarze egzystencjalnym. Często to doświadczenie bywa, niestety, przykre, ale ostatecznie może stać się konstruktywne.

Na podstawie: Michał Chruszczewski, *Nuda nudzie nierówna*, „Charaktery”, nr 6/2021.

Tekst 2.

Marcin Fabjański
[Pora na nudę]

Kiedy nie mamy innych ludzi – luster, w których możemy się przeglądać i tym samym utwierdzać się w przekonaniu o własnym istnieniu, dopada nas trwoga. W pospolitej wersji przybiera ona postać nudy. Zjawiska tak nieciekawego, że nie stało się ono zbyt częstym przedmiotem badań naukowców, którzy przebadali już w człowieku wszystko inne. Jednak i na nudę w końcu przyszła pora.

Poszatkowaliśmy rzeczywistość na to, co dobre, i na to, co złe, na przyjemne i na nieprzyjemne, i stosujemy strategię konia na szachownicy. Chcemy przeskakiwać momenty nudy i od razu pojawiać się na polu „ekscytacja".

Nuda towarzyszy naszemu życiu na co dzień. Z badań, na które powołuje się „Scientific American Mind"[1], wynika, że stan umysłu, który nazywamy nudą, jest groźniejszy, niż przypuszczano. W zbyt dużej dawce może zaszkodzić zdrowiu, a na pewno nam nie pomaga. Obniża efektywność działań, zadowolenie z pracy, za to zwiększa ryzyko nałogów. Osłabia motywację i sprzyja depresji.

Reagujemy na nudę na dwa sposoby: popadnięciem w bezruch i w apatię albo serią nerwowych gestów (machamy nogami, pstrykamy palcami, zmieniamy pozycję ciała). Jeśli nieruchomiejemy, oznacza to, że zgadzamy się na nudę i chcemy ją przeczekać. Jeśli wykonujemy nerwowe gesty, to buntujemy się przeciwko nudzie. To w skarłowaciałej formie te same dwie strategie, które dotyczą wszystkich istot na naszej planecie – walczyć albo zastygnąć i udać, że nas nie ma. Trzecia uniwersalna strategia – uciekać – w przypadku nudy najczęściej okazuje się niemożliwa do zrealizowania. Nie wyjdziemy przecież z sali konferencyjnej, kiedy szef wygłasza mowę motywacyjną roku.

Jedna z psychologicznych teorii nudy głosi, że jest ona wynikiem rozdzielenia naszych myśli od zewnętrznego środowiska. Nawet jeśli dzieje się coś atrakcyjnego, zostajemy przyklejeni do myśli i mamy poczucie, że minęliśmy się ze zdarzeniami. A czasem, że mijamy się z życiem. Epidemiolodzy z University College London twierdzą, że to niekoniecznie przenośnia. Przebadali urzędników państwowych w latach 70. XX wieku, a potem w roku 2010, i okazało się, że ci znudzeni umierali wcześniej i wcześniej doświadczali ataków serca. Inne badania przeprowadzone w kinie pokazują, że sceny wyciskające łzy mniej stresują widzów niż sceny nudne, na których aktorzy wieszają na przykład bieliznę. Oglądanie nudnych scen sprawia, że ciało wytwarza więcej kortyzolu – hormonu stresu.

To, że zatapianie się w myślach i oderwanie od środowiska jest szkodliwe, potwierdza mającą 2300 lat tezę greckich stoików, że zdrowie i szczęście zależą od tego, jak bardzo nasza uwaga jest dostrojona do naturalnych procesów życia. Albo będziemy uważni, albo będziemy chorować na nudę. Nie tylko nie poznamy życia, które toczy się wokół, lecz także zignorujemy życie w nas samych. Ale najpierw musimy się przebić przez barierę z nudy. Zmierzyć się z nią, zamiast od niej uciekać.

Na podstawie: Marcin Fabjański, *Oswajanie samotności. Cierpimy na narkotyczny głód cudzej uwagi*, 15.02.2021, www.focus.pl

[1] „Scientific American Mind" – amerykańskie czasopismo naukowe publikujące artykuły z zakresu psychologii i neurologii.

1.
0–1

Zadanie 1. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do tekstu Michała Chruszczewskiego oraz do tekstu Marcina Fabjańskiego. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

W obu tekstach wskazuje się na związek między nudą a myśleniem.	**P**	**F**
W obu tekstach przedstawiono postawy człowieka wobec nudy.	**P**	**F**

2.
0–1

Zadanie 2. (0–1)

Podaj dwie przyczyny nudy, o których mowa w tekście Marcina Fabjańskiego.

1) .....

.....

2) .....

.....

3.
0–1

Zadanie 3. (0–1)

Na podstawie 2. akapitu tekstu Michała Chruszczewskiego wyjaśnij, na czym polega związek nudy z sukcesem.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (0–1)

4.
0–1

Czy wnioski z badań opisanych w tekście Michała Chruszczewskiego są zgodne z wynikami badań przedstawionymi w 3. akapicie tekstu Marcina Fabjańskiego? Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do każdego z tekstów.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 5. (0–2)

5.
0–1–2

Wyjaśnij, jak w ostatnim akapicie każdego z tekstów przejawia się funkcja impresywna. W odpowiedzi uwzględnij środek językowy, który w danym akapicie potwierdza tę funkcję.

Tekst 1. – wyjaśnienie: .....

.....

.....

.....

.....

Tekst 2. – wyjaśnienie: .....

.....

.....

.....

.....

6.
0–1–2
–3–4

Zadanie 6. (0–4)

Na podstawie <u>obu tekstów</u> napisz notatkę syntetyzującą na temat: wpływ nudy na człowieka. Twoja wypowiedź powinna liczyć 60–90 wyrazów.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

Miejsce dla egzaminatora

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Część 2. Test historycznoliteracki

Wykonaj zadania. Odpowiadaj tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.

Zadanie 7. (0–1)

Zapoznaj się z poniższym zdjęciem rzeźby.

Gerhard Marcks
Hiob

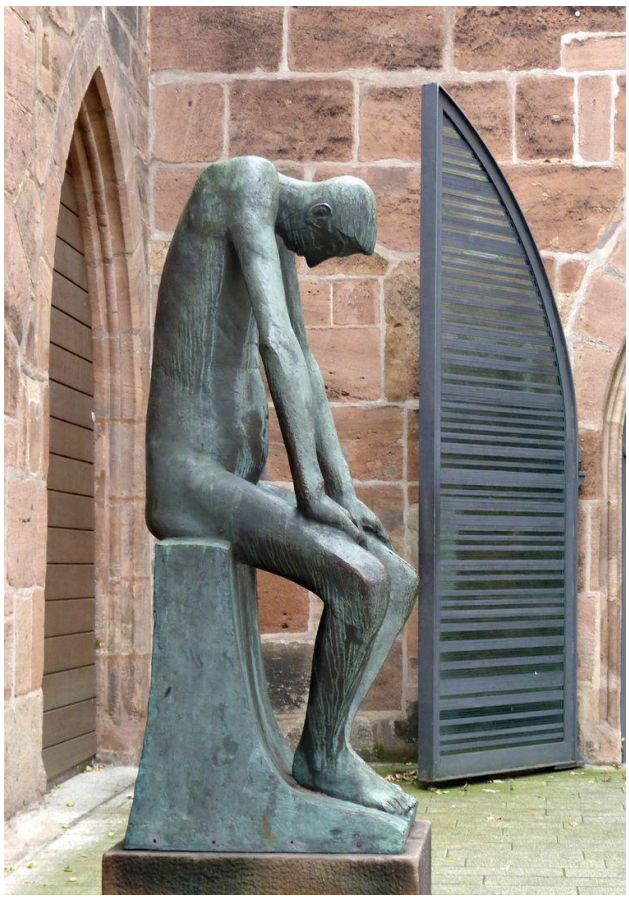

Gerhard Marcks, *Hiob* (1957), Kościół św. Klary w Norymberdze, www.nuernberg.museum

Wyjaśnij, co w sylwetce postaci ukazanej przez autora rzeźby jest charakterystyczne dla postawy biblijnego Hioba. W odpowiedzi odwołaj się do znanych Ci fragmentów *Księgi Hioba*.

7.
0–1

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8.

Przeczytaj poniższy fragment utworu literackiego.

Jan Kochanowski
Tren IX

Kupić by cię, Mądrości, za drogie pieniądze,
  Która (jesli prawdziwie mienią[1]) wszytki żądze,
Wszytki ludzkie frasunki[2] umiesz wykorzenić,
  A człowieka tylko nie w anioła odmienić[3],
Który nie wie, co boleść, frasunku nie czuje,
  Złym przygodam nie podległ, strachom nie hołduje.
Ty wszytki rzeczy ludzkie masz za fraszkę[4] sobie,
  Jednaką myśl tak w szczęściu, jako i w żałobie
Zawżdy[5] niesiesz. […]
Nieszczęśliwy ja człowiek, którym lata swoje
  Na tym strawił, żebych był ujźrzał progi twoje.
Terazem nagle z stopniów ostatnich[6] zrzucony
  I miedzy insze, jeden z wiela[7], policzony.

[1] Jesli prawdziwie mienią – jeśli mówią prawdę.
[2] Frasunki – zgryzoty, zmartwienia.
[3] Tylko nie w anioła odmienić – niemalże w anioła przemienić.
[4] Masz za fraszkę – lekceważysz.
[5] Zawżdy – stale, zawsze.
[6] Z stopniów ostatnich – z najwyższych stopni wiodących do siedziby Mądrości.
[7] Miedzy insze, jeden z wiela – pośród innych, jeden z wielu.

Jan Kochanowski, *Tren IX,* [w:] tegoż, *Treny*, Wrocław 2019.

8.1.
0–1

Zadanie 8.1. (0–1)

Uzupełnij zdania. Wpisz właściwe wyrazy wybrane spośród podanych w nawiasach.

Z przytoczonego fragmentu *Trenu IX* wynika, że dzięki Mądrości człowiek może przyjąć (niewzruszoną / emocjonalną) …… postawę zarówno wobec szczęścia, jak i wobec nieszczęścia. Takie przedstawienie Mądrości świadczy o nawiązaniu w utworze do (stoicyzmu / epikureizmu) …… .

8.2.
0–1

Zadanie 8.2. (0–1)

Jak w czterech końcowych wersach przytoczonego fragmentu *Trenu IX* podmiot liryczny ocenia własne dążenie do osiągnięcia Mądrości? Uzasadnij odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0–1)

9.
0–1

Każdej epoce literackiej (A–B) podanej w tabeli przyporządkuj po jednym stwierdzeniu charakteryzującym tę epokę, wybranym spośród 1–3. Wpisz właściwe numery stwierdzeń w odpowiednie miejsca w tabeli.

	Epoka literacka	Stwierdzenie charakteryzujące epokę
A.	barok	
B.	oświecenie	

Stwierdzenie charakteryzujące epokę

1. Przekonanie o najważniejszej roli rozumu i nauki w poznawaniu świata oraz nadawanie literaturze dydaktycznego charakteru.
2. Przypisywanie poecie roli przywódcy duchowego i narodowego proroka oraz wiara w prawdziwość natchnionych wizji.
3. Uniezwyklanie formy artystycznej dzieła oraz czynienie sprzeczności zasadą kompozycyjną i myślową utworów.

Zadanie 10. (0–1)

10.
0–1

Na podstawie *Dziadów* cz. III Adama Mickiewicza wyjaśnij, na czym polega idea mesjanizmu wyrażona w tym dramacie.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (0–2)

Przeczytaj poniższy fragment utworu literackiego.

Henryk Sienkiewicz
Potop

– Ja tego ptaka znam… To z załogi częstochowskiej. Zwie się Babinicz!

Kmicic milczał.

Bladość i znużenie widne były na jego obliczu, ale wzrok miał hardy, twarz spokojną.

– Ty rozsadziłeś kolubrynę[1]? – spytał Miller.

– Ja! – odrzekł Kmicic. […]

A Sadowski pochylił się do Wrzeszczowicza:

– Hrabio Weyhard – spytał – jakże? zdobędziemy tę fortecę przy takich obrońcach?... Co waćpan myślisz? poddadzą się?

Lecz Kmicic rzekł:

– Więcej jest nas w fortecy do takich uczynków gotowych. Nie wiecie dnia i godziny!

– Mam też więcej niż jeden stryczek w obozie! – odparł Miller.

– To i my wiemy. Ale Jasnej Góry nie zdobędziecie, dopóki tam jeden człowiek przy życiu!

Nastała chwila milczenia. Następnie Miller indagował[2] dalej:

– Zowiesz się Babinicz?

Pan Andrzej pomyślał, że po tym, co uczynił, i wobec bliskiej śmierci, nastał czas, w którym nie ma potrzeby dłużej ukrywać swego właściwego nazwiska. Niechże ludzie zapomną o winach i występkach z nim połączonych, niech opromieni je sława i poświęcenie.

– Nie nazywam się Babinicz – odrzekł z pewną dumą – nazywam się Andrzej Kmicic, byłem zaś pułkownikiem swojej własnej chorągwi w litewskim kompucie[3]. […]

Tymczasem […] Kuklinowski przyparł Millera do okna i mówił:

– Wasza dostojność! dla waszej dostojności nic to nazwisko: Kmicic! a to jest pierwszy żołnierz i pierwszy pułkownik w całej Rzeczypospolitej. Wszyscy o nim wiedzą, wszyscy to imię znają! Radziwiłłowi niegdyś służył i Szwedom, teraz widać przeszedł do Jana Kazimierza. Nie masz mu równego między żołnierzami […].

Henryk Sienkiewicz, *Potop*, t. 2, Warszawa 1977.

[1] Kolubryna – w powieści *Potop* największa armata używana przez wojska szwedzkie w czasie oblężenia klasztoru na Jasnej Górze, bronionego przez Polaków.

[2] Indagować – wypytywać.

[3] Komput – główne siły regularnej armii w Rzeczypospolitej Obojga Narodów XVII i XVIII w.; Korona Królestwa Polskiego i Wielkie Księstwo Litewskie miały osobne armie.

Rozstrzygnij, czy w przytoczonym fragmencie *Potopu* Henryka Sienkiewicza Andrzej Kmicic przejawia cechy typowe dla bohatera romantycznego. Uzasadnij odpowiedź dwoma argumentami – w każdym odnieś się do innej cechy bohatera romantycznego.

11.
0–1–2

Rozstrzygnięcie: .....

Argument 1.: .....

.....

.....

.....

.....

Argument 2.: .....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 12. (0–2)

Przeczytaj poniższy fragment utworu literackiego.

Stanisław Wyspiański
Wesele

AKT I

SCENA 30

Pan Młody, *Gospodarz*

PAN MŁODY
Jak się kłócą, jak się łają!

GOSPODARZ
Ha! temperamenta grają!
Temperament gra, zwycięża;
tylko im przystawić oręża,
zapalni jak sucha słoma;
tylko im zabłysnąć nożem,
a zapomną o imieniu Bożem –
taki rok czterdziesty szósty –
przecież to chłop polski także.

PAN MŁODY
A jakże to okropne, jakże...

GOSPODARZ
Do dziś chwalą sobie te zapusty.

PAN MŁODY
Znam to tylko z opowiadań,
ale strzegę się tych badań,
bo mi trują myśl o polskiej wsi:
to byli jacyś psi,
co wody oddechem zatruli,
a krew im przyrosła do koszuli.
Patrzę się na chłopów dziś...

GOSPODARZ
To, co było, może przyjść –

PAN MŁODY
Myśmy wszystko zapomnieli;
mego dziadka piłą rżnęli...
Myśmy wszystko zapomnieli.

GOSPODARZ
Mego ojca gdzieś zadźgali,
gdzieś zatłukli, spopychali;
kijakami, motykami
krwawiącego przez lód gnali...
Myśmy wszystko zapomnieli.

PAN MŁODY
Jak się to zmieniają ludzie,
jak się wszystko dziwnie plecie;
myśmy wszystko zapomnieli:
o tych mękach, nędzach, brudzie;
stroimy sie w pawie pióra.

GOSPODARZ
At, odmienia nas natura;
wiara, co jest jeszcze w ludzie,
że coś z tego przecie będzie;
rok w rok idziem po kolędzie
i szukamy, i patrzymy,
czy co kiedy z tego będzie – ?

Stanisław Wyspiański, *Wesele*, Wrocław 1994.

Rozstrzygnij, czy w przytoczonym fragmencie *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego Gospodarz i Pan Młody mają taki sam stosunek do chłopów. Uzasadnij odpowiedź.

12.
0–1–2

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–1)

Przeczytaj poniższy fragment utworu literackiego.

Władysław Stanisław Reymont
Chłopi

Kobiety się ździebko przyodziały świąteczniej i wnet wychodzili.

– A chłopaki to ostaną? Siostrzyne zmówiny, to i la nich uciecha – zauważył wójt, że to parobki żałosne miny mieli i poglądali na mać niespokojnie.

– Trudno dom na Boskiej Opatrzności ostawić.

– Przyzwijcie ano Agatę od Kłębów, to przypilnuje.

– Agata już na żebry poszła. Zawoła się kogo po drodze. Chodźta, Jędrzych, i ty, Szymek, a kapoty weźta; cóż to, jak te dziadaki iść chceta?… A niech się ino któren spije… to popamięta. Krowy jeszcze nie obrządzone, świni trza kartofli utłuc – baczcie o tym.

– Baczym, matulu, baczym! – szeptali trwożnie, choć chłopy były pod powałę i rozrosłe jako te grusze na miedzach, ale słuchali się matki kiej wyrostki, bo ich żelazną ręką za łby trzymała […].

Władysław Stanisław Reymont, *Chłopi*, t. 1, Warszawa 1975.

13. 0–1

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do przytoczonego fragmentu *Chłopów* Władysława Stanisława Reymonta. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Dialektyzacja w przytoczonym fragmencie jest obecna w dialogach oraz w narracji.	**P**	**F**
Dialektyzacja w przytoczonym fragmencie przejawia się w słownictwie i w składni.	**P**	**F**

Zadanie 14.

Przeczytaj poniższy fragment utworu literackiego.

Tadeusz Borowski
U nas, w Auschwitzu…

[…] Nosimy wory z cementem, układamy cegły, tory kolejowe, grodzimy grunta, depczemy ziemię… Zakładamy podwaliny jakiejś nowej, potwornej cywilizacji. Teraz dopiero poznałem cenę starożytności. Jaką potworną zbrodnią są piramidy egipskie, świątynie i greckie posągi! Ile krwi musiało spłynąć na rzymskie drogi, wały graniczne i budowle miasta! Ta starożytność, która była olbrzymim koncentracyjnym obozem, gdzie niewolnikowi wypalano znak własności na czole i krzyżowano za ucieczkę. Ta starożytność, która była wielką zmową ludzi wolnych przeciw niewolnikom!

Pamiętasz, jak lubiłem Platona[1]. Dziś wiem, że kłamał. Bo w rzeczach ziemskich nie odbija się ideał, ale leży ciężka, krwawa praca człowieka. To myśmy budowali piramidy, rwali marmur na świątynie i kamienie na drogi imperialne, to myśmy wiosłowali na galerach[2] i ciągnęli sochy[3], a oni pisali dialogi i dramaty, usprawiedliwiali ojczyznami swoje intrygi,

walczyli o granice i demokracje. Myśmy byli brudni i umierali naprawdę. Oni byli estetyczni i dyskutowali na niby.

Nie ma piękna, jeśli w nim leży krzywda człowieka. Nie ma prawdy, która tę krzywdę pomija. Nie ma dobra, które na nią pozwala.

Tadeusz Borowski, *U nas, w Auschwitzu*…, [w:] tegoż, *Wspomnienia. Wiersze. Opowiadania*, Warszawa 1981.

[1] Platon – filozof grecki.
[2] Galera – dawny okręt wojenny używany także do celów handlowych, poruszany głównie wiosłami.
[3] Socha – dawne narzędzie do orania.

Zadanie 14.1. (0–1)

Wyjaśnij, czemu służy zastosowanie czasowników i zaimków w pierwszej osobie liczby mnogiej w przytoczonym fragmencie opowiadania *U nas, w Auschwitzu…* Tadeusza Borowskiego.

14.1.
0–1

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 14.2. (0–1)

Na podstawie przytoczonego fragmentu opowiadania *U nas, w Auschwitzu* Tadeusza Borowskiego wyjaśnij, jaką refleksję na temat kultury wyraża narrator za pomocą antytez.

14.2.
0–1

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15. (0–2)

Zapoznaj się z poniższą definicją pojęcia *antyutopia*.

Antyutopia – utopia negatywna, przedstawiająca społeczeństwo przyszłości jako nadmiernie zorganizowane, rządzone metodami dyktatorskimi, niszczące w człowieku jego indywidualność. To, co w utopii jest traktowane jako przejaw idealnej organizacji społeczeństwa, w antyutopii jest przedstawiane jako czynnik ograniczający swobodę jednostki, dominacji nad nią systemu.

Na podstawie: *Słownik terminów literackich*, red. Janusz Sławiński, Wrocław 2002.

15. 0–1–2

Wykaż, że powieść *Rok 1984* George'a Orwella jest utworem antyutopijnym. Sformułuj dwa argumenty z wykorzystaniem powyższej definicji.

Argument 1.: .....

.....

.....

.....

.....

Argument 2.: .....

.....

.....

.....

.....

16. 0–1

Zadanie 16. (0–1)

Wyjaśnij, na czym polega spór ideowy między Arturem a Stomilem – bohaterami *Tanga* Sławomira Mrożka.

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS *(nie podlega ocenie)*

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Arkusz 1. (testy)

Formuła 2023

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Arkusz 1. (testy)

Formuła 2023

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Arkusz 1. (testy)

Formuła 2023